

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering

Selbu kommune

pr. 31.12.2019

OPPSUMMERING

Risiko- og vesentlighetsvurderingen skal danne grunnlag for kontrollutvalgets og eventuelt kommunestyrets videre arbeid med valg av forvaltningsrevisjonsprosjekter og herunder plan for forvaltningsrevisjon for en nærmere angitt periode. Revisors helhetlige risiko- og vesentlighetsvurdering identifiserer områder som revisor vurderer som risikoutsatte og som kan være grunnlag for en forvaltningsrevisjon. Med risiko og vesentlighet menes her sannsynligheten for at et forhold kan inntreffe og konsekvensen dersom forholdet inntreffer. Rød, gul og grønn fargekode indikerer at revisors samlede vurdering av risiko er henholdsvis høy, middels og lav.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen omfatter områder som kommunens økonomi, organisasjon og tjenesteområdene og selskaper som kommunen har eierinteresser i. Tabellen nedenfor gir en oppsummering av risikovurderingen som er gjort i Selbu kommune innenfor kommuneorganisasjon og tjenesteområdene. Nærmere beskrivelse av datagrunnlag og vurderinger inngår i de ulike kapitlene for områdene.

Tabell 1. Risikovurdering kommuneorganisasjonen og tjenesteområdene

Høg risiko	Moderat risiko	Lav risiko
Barnevern	Økonomisk internkontroll	Offentlige anskaffelser
Kvalitet i helse og omsorg - avviksoppfølging	Budsjetteringsprosess og budsjettoppfølging	Beredskap, ROS
Eiendomsforvaltning	Finansiering	Flyktninger
	Personal	Planarbeid
	Arkiv	Byggesak
	Kvalitetssystem, avvik	Lege/ legevakt
	Barnehage	Psykisk utviklingshemmede
	Skole	
	Kommunale boliger	
	Rus og psykiatri tjenesten	
	Vann og avløpsnett	
	Økonomisk sosialhjelp	
	Næring	

Risikovurderinger knyttet til kommunen sine eierinteresser er oppsummert i tabell 2. Revisors vurdering er at kommunen bør ha en generell eierskapskontroll av sine eierinteresser. Nærmere beskrivelse av datagrunnlag og vurderinger inngår kapittelet for selskap kommunen har eierinteresser i.

Tabell 2. Risikovurderingene eierskap

Høg risiko	Moderat risiko	Lav risiko
Selbu Næringsselskap KF	Sifa AS	Resterende selskaper
Selbu Vekst	Selbu Energiverk AS	

Miljø og klima

Tabell 24. Energi

Energi	Selbu			KOSTRA-gruppe 1	Landet uten Oslo
	2016	2017	2018	2018	2018
Energibruk pr. m ² kommunalt eid bygg (kWh)	131	161	169	141	154
Andel fornybarforbruk av totalforbruk	99	100	99	98	95

Kilde: SSB

Tabell 24 viser at kommunen har noe høyere energiforbruk per m² enn KOSTRA-gruppa og landet utenom Oslo, mens nesten all energien er fornybar energi.

Selbu kommune har en klima- og energiplan fra 2009. Ifølge planstrategien for 2016-2019 skulle det utarbeides en ny klima- og miljøplan, men dette blir trolig ikke gjort i planperioden. (Årsmelding 2018) Det er ingen store utfordringer på området i dag, men kommunen kan hele tiden bli bedre.

I utfordringsdokumentet (2016) opplyses det at det i periode 2012-2016 er innvilget 450 dispensasjoner fra motorferdselsloven §5c (kjøring av bagasje til hytte) samt andre dispensasjoner i tillegg. Videre presiseres det at det bør utarbeides konkrete retningslinjer for tildeling av løyver i forkant av neste tildelingsperiode.

4.3 Selskaper hvor kommunen har eierinteresser

En oppsummering av risikovurderingene i forhold til eierskap er vist i figur 8.

Figur 8. Risikovurdering eierskap

Kommunestyret behandlet 27.06.2016 en sak om Selbu kommunes eierstrategi for forvaltning og oppfølging av kommunenes eierinteresser i eksterne selskaper og vedtok at kommunestyret hvert år skal få seg forelagt en sak med orientering om kommunens eierengasjement i

kommunes heleide selskap samt de selskap hvor kommunene har aksjemajoriteten. Videre at det årlig skal fremmes en sak med oversikt over alle kommunens eierforhold for kommunestyret.

I kommunestyremøtet 28.06.2019, sak52-54/2019, behandlet kommunestyret:

- Eierskapsmelding Selbu-Trykk AS, 100 prosent eierandel
- Eierskapsmelding for Selbu Vekst AS, 24,04 prosent eierandel
- Eierskapsmelding for SIFA AS, 50,353 prosent eierandel

Eierskapsmelding for Selbu Energiverk AS (100 prosent eierandel) ble behandlet i formannskapet 27.08.2019. I saksframlegget går det fram at eierskapsmeldingen ikke har vært lagt fram hvert år.

Kommunen har et kommunalt foretak. Det er Selbu Næringssselskap KF.

Selbu kommune er medlem i følgende interkommunale selskaper:

- Innherred Renovasjon IKS
- Kontrollutvalgssekretariatet i Midt-Norge IKS
- IKA Trøndelag IKS
- Midt-Norge 110-sentral IKS

Selbu kommune er medlem i Revisjon Midt-Norge SA

I www.proff.no finner revisor at Selbu kommune også har følgende eierandeler:

- Årsøya Fritidspark AS, 38,66%
- Siva Selbu eiendom AS, 33,333%
- Tydal Skisenter AS 4,63 %
- Haverneset Eiendom AS, 4%
- Trønderenergi AS 1,423%
- Norbit Ems AS, 1%
- Norservice Holdning AS, 0,8%
- Usma Kraft AS, 0,575%
- Kommunekraft AS, 0,0313%
- Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS, 0,217%

4.3.1 Eierskapskontroll

Selbu kommune har en egen eierstrategi fra 2016 og eierskapsmelding for selskaper hvor kommunen har store eierandeler. Selskapsvise eiermeldinger gir informasjon til eierne og behovet for eierskapskontroller blir mindre.

En eierskapskontroll handler om hvordan kommunen utøver eierskapet sitt og hvordan kommunen bruker årsmøter/generalforsamlinger til å utøve eierskapet. En viktig del av eierskapet er å velge et styre for selskapene og hvordan styrene settes sammen med tanke på for eksempel kompetanse og kjønn, samt følge opp og vurdere styrets arbeid.

4.3.2 Forvaltningsrevisjon i selskaper

Organiseringen av næringsarbeidet i Selbu med samarbeid mellom Selbu kommune, Selbu Vekst AS og Selbu Næringssselskap KF kan være relevant for forvaltningsrevisjon. I slike samarbeid kan det finnes risikoer knyttet til ulike interesser.

Selbu kommune har store eierinteresser SIFA AS og er eneeier i Selbu Energiverk AS. Kommunalt eierskap i disse selskapene setter spesielle krav til blant annet offentlighet, arkiv og saksbehandling som kan være forbundet med risiko.

KILDER

Fylkesmannen (2019). Tilsynsrapport tjenester til eldre

Handlingsdel med økonomiplan 2020-2023 Budsjett 2020. Rådmannens forslag, Selbu kommune. Sak 106/2019, 9.12.2019.

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030. Vedtatt i sak 88/18, 10.12.2018.

KS 2019. Kommunekompasset – 2019. Evaluering av forvaltningspraksis i Selbu kommune. KS-K rapport 04/2019. KS Konsulent

Planprogram kommuneplanens samfunnsdel år 2018-2030. Selbu kommune

Tilstandsrapport for barnehage og grunnskole Selbu kommune 2019.

Utfordringsdokument 2016.

Økonomiplan 2018-2021

VEDLEGG 1 METODE

Datagrunnlag

Kommunale dokumenter

Dette arbeidet bygger på flere av kommunens egne dokumenter, og de er oppgitt i kildelista. Kommunens årsmelding for 2018 samt handlingsdel med økonomiplan 2020-2023 er de mest sentrale dokumentene. I tillegg har revisor også benyttet politiske saker.

Statistikk

Det er hentet inn statistikk fra SSB basert på kommunene sin rapportering til KOSTRA. Bruken av KOSTRA-tall sikrer et likt grunnlag fra år til år og mellom kommuner. Dette forutsetter riktig rapportering fra kommunene. På noen variabler kan tallene avvike mellom KOSTRA og kommunenes egne tall. Dette kan skyldes at beregningsgrunnlaget kan være noe annerledes. De tallene som presenteres er hentet fra SSB sin KOSTRA-statistikk uten at det er gått nærmere inn på beregningene. Kommunens KOSTRA-tall er sammenlignet med KOSTRA-gruppa som kommunen tilhører og landet utenom Oslo.

Eksterne dokumenter

Eksterne dokumenter omfatter eksempelvis beskrivelser av generelle risikoområder for kommunene, tilsynsrapporter og medieoppslag.

Intervju i kommunene

Det er gjennomført intervju med kommuneledelsen høsten 2018. I forkant at dette intervjuet fikk kommuneledelsen tilsendt spørsmål som delvis ble besvart i forkant og delvis i intervjuet. I forbindelse med regnskapsrevisjon gjennomføres det hver høst møter med kommuneledelsen som et ledd i regnskapsrevisjonen. Data fra disse møtene brukes også inn i risiko- og vesentlighetsvurderingen.

Vurderinger

Vurdering av risiko- og vesentlighet

Basert på de innsamlede data gjøres det vurderinger på ulike tjenesteområder, økonomi og kommunale driftsområdet. Vurderingene baserer seg på en vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer og hvilken konsekvens det gir. I vurderingene benyttes en kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens. Risiko- og vesentlighetsvurderingen graderes til lav, middels og høy risiko. Tabell 25 gir en nærmere beskrivelse av ulik grad av sannsynlighet og tabell 26 forklarer beskrivelsen av ulik grad av konsekvens.

1. Vurdering av sannsynligheten for at et forhold inntreffer:

- Kompleksitet på området (iboende risiko)
- Risikoreducerende tiltak på området fra kommunen eller andre kontrollorgan vurderes ut fra hvor stort fokus det er på området / tjenesten.

2. Vurdering av mulig konsekvens (alvorlighetsgrad) hvis et forhold inntreffer:

- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for innbyggerne. Hvor mange blir berørt og hvor alvorlige er konsekvensene.
- Hvilke konsekvenser har en svakhet eller mangel på kvalitet ved området / tjenesten for kommunen som organisasjon. Konsekvensene kan være relatert til økonomi, omdømme eller eksterne rammebetingelser.

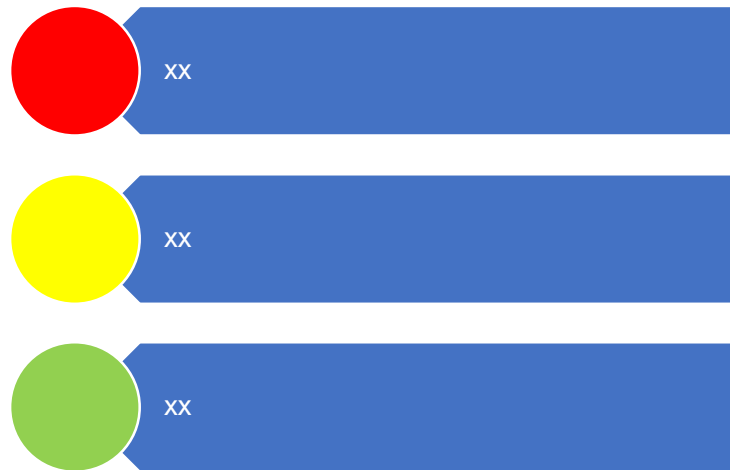
Tabell 25. Beskrivelse av sannsynlighet

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

Tabell 26. Beskrivelse av konsekvens

Valideringsord	Beskrivelse	Eksempel
Ubetydelig konsekvenser	Ufarlig	Mindre feil, eller overtredelse av internt regelverk som på kort sikt ikke vesentlig truer kommunens produktivitet, måloppnåelse eller tjenester til borgerne.
Mindre alvorlig konsekvenser	Farlig/lite alvorlig	Mangelfull forvaltning der konsekvensene ikke nødvendigvis er alvorlige. Dette kan gjelde feil og mangler som har økonomiske konsekvenser, mindre overtredelse av internt regelverk og lov, eller saker som er tatt opp tidligere og som fortsatt ikke er rettet opp.
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig	Kun til dels alvorlige konsekvenser, men gjelder saker med prinsipiell eller stor betydning. Misligheter og lovbrudd
Meget alvorlige konsekvenser	Meget kritisk Meget alvorlig	Meget alvorlige brudd på lov eller reglement, eller andre feil og mangler der summen av dette er så stor at dette må ansees som alvorlig i seg selv. Svindel og lovbrudd med konsekvenser
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt Svært alvorlig	Fare for liv og helse Korrupsjon og lovbrudd med store konsekvenser

Risikovurderingene er oppsummert i figur 9 og visualisert som trafikklys. Vurderinger som fører til henholdsvis lav, middels og høg risiko, er plassert i trafikklyset.

Figur 9. Risikovurdering

Innen enkelte områder har vi valgt å fokusere på KOSTRA-tall og herunder kommunens ressursbruk vurdert opp mot sammenligningsgruppa i KOSTRA og landsgjennomsnittet, og sett på kommunens utvikling over år. Dersom kommunen innen et område synes å bruke mindre ressurser enn sammenlignbare kommuner, kan dette bety at kommunens tjenester ikke er i samsvar med lov og forskrifter eller kommunens egne vedtak. Dette kan i sin tur medføre at innbyggernes behov ikke fullt ut ivaretas. På den annen side kan nevnte forhold også innebære at ressursene er bedre utnyttet i kommunen enn i sammenlignbare kommuner. Et sikrere svar på hva lavere ressursbruk reelt sett bunner i, vil kreve en grundigere gjennomgang av angjeldende områder.

Vurdering av metoden

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er ikke uttømmende for alle deler av kommunens virksomhet, men er overordnet med tanke å identifisere områder hvor det kan være relevant å gjennomføre forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vurderingene baseres på generelle risikoer for kommune-Norge, særtrekk ved den enkelte kommune og tilgjengelig informasjon om og fra kommunen, men går ikke i detaljer på enkeltområder. Vurderingene er gjort med utgangspunkt i begrenset informasjon på et overordnet nivå og har ikke gått nærmere inn i for eksempel ulike tjenestoområder. Kommunale dokumenter og statistikk gir et godt grunnlag på et overordnet nivå. I tillegg har revisor intervjuet eller vært i kontakt med kommunen for å innhente data. Vurderingene er et øyeblikksbilde, noe som betyr at det skjer eller kan avdekkes forhold i kommunen i etterkant, som det ikke var mulig å forstå ut fra vurderingene som ble gjort.